

Nro. 51.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Költ Bétsben Decembernek 25-dik napján 1795.
esztendőben.*

*Ki-tálolták, semmi nints,
Körül ülték, senki sints.*

Nagy Britannia.

Nemtsak a' *Londoni* népnek, hanem az egész An-
gliának is nevezetes tárgyai, a' mellyeknek ki-
menetelekre minden dolgok felett úgy annyira vá-
rakozik, azon két *Billek*, mellyek közül egyik a'
Királynak nagyobb bátorságba való helyhezteté-
se végett, a' felső házban, *Lord Grenville* által,
a' másik pedig a' nép fel lázzasztása végett való
egybegyüléseket akarja meg gátolni, az alsó
házban, *Pith Úr* által adatott elő, és a' mellyek
felett az *Oppositio* olyan erőssen ki költ vala. —

A' közelebb ment kurirnak 811-dik lapján is említett *Reeve's* Úrnak írása ellen, az *Oppositio* 26-ban újjolag ismét ki-költ, mellyet *Windhám* akkor is óltalmazni kívánt, de utóljára kelve *Pith* is, minthogy az, az Angliai Constitutióinak fundamentumait sértegeti, és a' Királynak arra kíván just mutatni, hogy a' Király a' Parlamentum hire, és akarattyan kívül is törvényt tehet, egészen rágalmazó és gyalázatos írásnak nevezi. — Azonban *Reeve's*, a' Parlamentumhoz írása által folyamodván, azt kívánta a' Parlamentumnak tudtára adni, hogy azon írás, melly az ő neve alatt jött a' Közönség eleibe, éppen nem az ő munkája volna, mellynek szerzője ki-nyomozására, a' Parlamentum egy Commissiót állított fel, hogy azon írásnak szerzője ki-tanulása után, azon Commissió, az írás szerzőjét a' Parlamentumnak bé adni el-ne mulassa.

A' hadi Secrétárius, az alsó házban 27-ben azt tette közönségessé, hogy a' Király parantsollattyára, Oberster *Cawthornra*, mivelhogy ő mind a' két *Bill*, mind pedig az Országglás módja ellen, nyomtatásba való írást adott ki, tehát réájja hadi törvény tartattassék. Az úgy nevezett *Conventions Bill* felett éppen azon a' napon akart az egész Ház Commissiót tartani, minekelötte pedig az egyben gyülekezett volna, mind a' *Bill* mellett, mind pedig ellene igen sok Instántziák adattattanak-bé. — Minekutánna a' Minister a' Házban meg-jelent volna, kérdi *Fox*, hogy a' máinapon tartandó Commissiónak a' *Bill* iránt való végezése mikor fogna elé adattatni? midön *Pith* annak fel-olvasására Dec. első, a' második fel-olvasására pedig 3-dik napjait rendelte volna, arra közönségesen az *Oppositio* lévő Félnek minden tagjai, nevezetesen pedig *Fox*, *Grey*, és *Lambton* ülő helyekből fel kelvén, a' Házból ezen ki-jelentés után el mentenek azt mondván: hogy nékiek nem volna egy olyan gyűlésbe mit keresni, a' mellyben, minthogy az a' *Bill* egy átaljába minden ki fogá-

son kívül meg vetni méltó, annak meg itélése, vagy meg-változtatása, tsak némelly emberektől függene, melly magok ki jelentések mellett azt is mondták, hogy azon *Bill* ámbár meg gyengítették, *modificaltatnék* is, de ha az alsó ház vélekedésit is ki állaná, ők soha többet abba nem fognának menni. Hogy a' *Billnek* eleitől fogva, egész végig, minémü ki menetele lészzen, annak meg látása végett, egyedül *Shéridán* maradott meg a' Házban, melly felöllő azt jegyzette meg, hogy az egész *Billnek* nem volna annyi ereje, hogy azt meg akadályoztatná, a' mit vele meg kívántanak akadályoztatni, minthogy a' *Bill* meg enged, hogy az emberek akár 100000-ren is, a' szabad mezőbe öszve gyülhessenek, és a' *Bill* felett, melly még a' Parlamentumban függőben van, tanátskozzanak, mellynek alkalmatosságával, a' Ministerek magok viselések iránt is szabadon beszélhessenek, 's a' t. Hogy a' *Bill* aza' féle öszve gyülésekre az embereket még fel-ébrezzené. — *Pith* azt modja vala, igen jól tudja ő azt, hogy az éles elmék, minden féle gonosz eszközökkel fognak élni a' *Bill* tzélja ellen, de a' *Shéridántól* elé mondott történet, tsak a' Parlamentum öszve gyülése alkalmatosságával eshetnék meg, akkor pedig a' Parlamentom is tudná mihez tartani magát. — Ezután, a' *Bill* iránt a' határozott meg, hogy a' *Billnek* tsak azon öszve gyülések ellen lehessen ereje, a' hol ötvennél többen gyülekeznek öszve, kivévén azon történetet, hogyha valamelly szokott különös öszve gyülésre, annak tartására meghatározott napja előtt, a' békességre vigyázó Igazgató előtt, jelentés tétettetett volna, Azon *Clausula*, melly szerént a' Magistratus a' Népek öszve gyülését törvénytelennek tarthatta volna, egészszén ki töröltetett, és tsak a' határozott meg, hogy a' Magistratus, tsak azon személyet fogattathatná-el, a' ki a' Nép között tartó beszédével, a' Népet fel lázzadásra ingerelné, hogyha pedig annak el-fogatásában, az öszve gyüle-

kezelt Nép ellent állana, akkor a' Nép öszve gyűlése is törvénytelennek lenni tartattathatik. És minekutánna a' Nép fel-zendülése iránt való *Acták* fel olvastatnak, ha az öszve gyülekezeti Nép, azonnal egyik a' másiktól el-nem öszlik, úgyhogy 12 embernél egy tsomóba több lészzen, abban a' történetben, azokat mint a' *Status* ellen való gonofztévöket, úgy lehet tartani, a' kiket minden törvény szerént való további meg vizsgáláson kívül, mint a' Nép fel-zendítőjeket, azonnal halállal kelletik meg büntetni. — A' Politikai Tárgyak felett való öszve gyűlések, minden azokban lévő személyeknek 100 font St. büntetése alatt meg tiltattatnak, és az egész *Billnek* ne 2 hanem 3 elzten-deig lészzen ereje.

A' Király személlye bátorságban való maradhatása iránt hozott, és a' felső Házba bé-adott *Bill* meg vizsgálása iránt, az alsó ház, Nov. 30-kán tartotta a' maga öszve gyűlését, mellynek kezdete előtt *Fox*, és az *Oppositiónak* több tagjai, két vagy három személjen kívül, abból azonnal ki mentenek, melly felöl a' határoztatott meg, hogy annak tsak addig légyen ereje, míg a' Király él.

Generál *Leigh* Oct. 5-kén *Martiniqueböl* olyan tudósítást küldett, hogy Gen. *Irving* azon *Vigiénéél* lévő posztot, mellyet a' Frantziák Sz. *Vincent* szigetiben foglaltanak vala el, azon Hónapnak 3-kán töllök el vette, melly alkalmatossággal, az Anglusok vesztessége nem kevés vólt, minthogy 3 Tisztjeiken kívül, még 50 köz emberei estenek el, és megint 3 Tisztjeiken kívül, 100 köz emberei sebessítettének meg.

Azon tsoport flottának, a' melly 90 hajókból áll, és napnyugoti *Indiára* szándékozik vala evezni, az a' szerentsétlensége lett, hogy az utazás közben, a' nagy szélveszektől egymástól szerte széjjel hanyottatott, mellyek közül 13 hajók, rész szerént el-merültenek, rész szerént pedig

nagyon meg romladoztanak. E' mellett a' rajtak lévő truppokból mintegy 400 emberek a' tengerbe fúltanak. — — A' több hajók, egymás után a' *St. Helensi* kikötő helybe ismét vízszá eveztenek, a' holott a' meg romlodozattak hibái újjolag meg igazittatnak, és minekutánna az útra egészfzen el készittetnek, onnan egymás után fognak el menni.

A' Prusszus Követe *Jákobi*, *Párisból* Novemb. 24-dikén érkezett meg *Londonba*, és 26 ban *Status Secretarius Lord Grenvillével* Conferentziát tartott.

Hollandia.

A' Frantzia követ *Noel*, a' kinek a' Közönséges Rendek egy arra ki rendelt *Deputatio* által, a' *Nationál Conventnek* fel-állítása iránt való meghatározásokat ki-jelentették vala, ő is arra, a' Frantzia mostani Országglás neviben, a' *Nationál Conventnek* fel-állítása felett való örömét ki jelentette, az kívánván egyfzersmind, hogyha abban a' több Provintziák is meg-eggyezhetnének.

A' Közönséges Rendek Dec. 5-dikén *Frieslandiába* és *Gröningába* *Lestevenon*, *Kempenaar*, és *Gleysen* Polgárok, *Zélandiába* pedig *Bosveld de Lange*; és *Pembrock* Polgárok azzal az Instructióval küldettettek el, hogy a' fennebb meg-nevezett tartományokat, a' *Nationál Conventnek* fel-állításában való meg egyezésre, minden módon igyekezzvén, arra réa is vegyék, mellynek öszve gyűlése helyéül, a' vólt Helytartó Udvarában lévő nagy palota rendeltetett ki. Minthogy a' *Hollandiai* közönséges tsendességre vigyázó Commissió az *Ober-Ysseli* Repræsentánsokat azzal vádolja, hogy ők a' Frantzia emigránsoknak, és a' hiteket le nem tett papoknak a' magok tartományaikban helyet adtanak vólna, azért az ő Deputatussainak azt parantsolták, hogy a' Frantzia Követhez men-

vén, ötét az iránt tegyék bizonyossá, hogy az ellenek való vad, fundamentom nélkül való, és nem egyébnek, hanem hamis hirnek tartattathatik.

A' Frantzia Országának fizetendő 100 millio forintokból már 32 milliott bé fizettenek, a' hátra lévő 68 millio iránt pedig úgy egyeztenek meg, hogy annak egy része mostan, a' több hátra maradó részei pedig, bizonyos időszakokban, 3 esztendő alatt, hogyha pedig a' had továbbra is folytattatnék, 8 esztendő alatt fizetessék bé.

Azon Frantzia hadi sereg, a' melly *Runten* környékén fog öszve gyülni, és mintegy 20000-er hadi emberekből fog állani, a' Respublikába lévő segittsége küldett Frantzia truppokból, főképpen pedig Zélandiából fog ki állittatni. A' *Hágában* lévő Fr. truppok közül, Dec. 4-ke éjtszakáján sokan úgy el marsiroztanak, hogy még ezre se vették.

Frantzia Ország.

Decemb. 4-dikén írják Párisból, hogy Nov. 24-én *Calaisból* oda ezt írták volna: Hogy *Douwersből* egy *Dániai* kapitány vezérlése alatt 23-ban érkezett *Calaisba* egy posta hajó, mellyen két Kommissáriusok vóltanak, a' kik minekutánna hajóikból ki szállottanak volna, azoknak irásaik, leveleik, egy rendkívül való kurir által, azonnal a' Directoriumhoz küldetttenek, és hogy a' Kommissáriusok is, azon a' nap *Páris* felé vették volna az úttyokat. Azt befzéllik, hogy az ő Leveleik nem egyebek, hanem a' Törvénythozó Testhez csak az iránt való Instántziák lettenek volna, hogy azon ki-vándorlott, és más személyekkel, a' kik nem régiben a' szélvész által a' Frantzia kikötő helybe vetttenek vala, mint hajó törést szenvedett emberekkel, úgy bánnának, és Angliába küldenék vizszo őket, azt is hozzá tévén kérések mellé, hogyha az ő törvényes kéréseik nem te-

lyessítették, ők is tudni fogják magokat mihez tartani. Az Emigránsokat, ezen Hónap 4-dikén akarták *St. Omerbe* vinni, de azon napról más időre halasztatott azoknak oda vitelek. — „Dec. 2-dikán éjtszaka, a' Directorium parantsolatjából a' *Cammentini* útban, egy egész Familia fogadtatott el, a' melly, a' *Constitutio* szerint külömben tellyességgel meg nem eshetett, hanemha annak előtte világosságra jött volna, hogy az el-fogadtatott személyek, az Országnek külső, vagy belső bátorsága fel-háborittásán igyekeztenek volna. — A' *Regierung* is egy klúbát fogadtatott el, a' melly a' maga gyűlését a' *Frantzia Pánthéonba* tartotta vala, és a' mellynek közepébe, a' *Marát* képek sok izbe megjelent. Ezen fennebb említett levélből olvassuk azt is, hogy a' XVI-ik Lajos leánya, a' ki tserelés végett *Párisból* hogy el-vitetett volna, az oda való újságok még addig semmit nem emlékeztenek volna arról.

A' *Bordeuxból* vett tudósítások szerint, a' melly papok a' hitet le tenni nem akarták, azokkal az ellenek tétettett törvény szerint bántanak, ki vivén őket az Országból; mások pedig a' Törvénynek rajtok való bé-töltése elől elébb-állottanak.

A' *Marsiliai* tsenddességnek helyre állítása végett, az annakelőtte vólt *Deputatus Freron* küldettett oda, mellyre való nézve 8 kompánia gránátérosoktól, és 8 kompánia Jágerektől a' fegyvert el szedettette, és az előbbeni tisztviselőket hivataljoktól meg-foztatta.

Az 500 személyekből álló *Consilium* Nov. 29-kén azt végzette, hogy a' Revolútióért eddig fogságban vólt polgárok, még azon Departementumokban is, a' hol zenebonáskodások estenek fogságaikból szabadon botsáttassanak, melly szabadságba való helyheztesésből, tsak a' *Chouánsok*, és a' Rebellióért el-fogadtatott személyek rekesztetnek-ki.

Az *Emigránsok* jószágainak, magok attyok-fiaikra való szállások iránt készített Törvénynek, még egyfzer való meg vizsgálására, egy új Commissió állittatott fel, melly Commissiónak ezek a' tagjai: u. m. *Ferdmond, Thibaudeau, Daunon, Treillard* és *Boissy d' Anglas*.

Ugyan az 500 személyekből álló Consilium decretálta azt is, hogy a' pénz leg szorgalmatosabban veretessék, melly végett minden embernek szabad lészzen, a' pénzverő házba aranyat és ezüstet bé-vinni, mellynek belső érdeme kélz pengő pénzel fog ki fizettetni. Nov. 28-án pedig azt határozta meg 1.) Hogy a' respublikához tartozandó minden Ingó dolgok adattassanak el, mellyeknek árra, a' Tárházba vitetessék-bé. — 2.) Minden Ingatlan dolgok, az erdöket ki vétén, táblákra osztassanak fel, azokból két milliónyi érok külön vétetessenek, mellyekből egyik milliónyi erő az Assignátákért légyen *Hypothekáúl*, a' más pedig a' magokat jól viselt katonáknak meg jutalmaztatásokra, a' mi pedig ezeken felyül meg maradna, az a' rendkívül való költségeket pótoló fundusokra tartattassék meg. 3.) Az erdök-ből bé jövő hasznot a' Directórium nagyobb bátorságnak okáért azoknak kötheti le, a' kik a' Directoriumnak pénzt fognak költsönbe adni, melly iránt a' költsönbe adók *Assignátiót* fognak kezekhez venni.

Poultier Repræsentans, az 500 személyekből álló Consiliumnak azt jelentette meg; hogy *Obern Lotire* és *Andeche* nevezetü Departamentumokban a' polgárság között való had leg nagyobb tüzébe vólna, és 2000-ből álló fegyveres fel-támadtak, a' Hazafiakat martzongolván, az Országot egész pusztulásra juttatnák. — A' déli Departamentumokban is, a' Respublika némelly el-lenségei, az együgyü paraszt embereket el áltatván, a' Constitutio épületjeit általak mind öfzve rontatják, a' kik között a' vilzsa vonásnak tüze, többé nem a' Király, hanem a' Törvény neve

alatt gyűjtatik meg, hamis *Decretumokat*, *Circularokat* botsátván a' Nép közé, és magokat a' Nép *Repraesentánsainak* adván ki, a' kik falukról falukra járván, a' köz népet úgy maflagosítják.

A' *Párisi* Nov. 27-kén költ tudósíttások szerint, a' régi Jakobinusok, a' *Pánthéon* környéke körül, ismét gyűléseket kezdettenek tartani, és a' Departamenti Társaságokban is bé akarják magokat avatni: de azon reménységekben, hogy a' magok hajdani mások felett való tekinteteket ismét vissza nyerhetik, ámbár a' régi Jakobinusok közül, a' kik magokat Patriotáknak mutatták vala, sokan légyenek is közönséges hivatalokba helyheztetve, minden bizonnyal meg fognak tsalattatni.

Olasz Ország.

Turinból Dec. 5-kén azt írják: hogy a' Császári seregeknek, a' *Génuai* környékekről való vissza vonásán, a' *Piémontiak* igen meg ijedvén, a' tehetősebb emberek közül, onnan sokan más felé vették volna a' magok útjokat. — A' *Piémonti* seregek az ellenségnek nagy szivűséggel ellent álván, közülök leg-inkább három Regimentek szenvedtenek igen sokat. De a' Frantziák se maradtanak szárazon, mivel négy, 's öt versbe is külömb külömbféle posztokra hajtván, mind annyiszor károkkal kényszeríttettenek vissza térni. Mind a' Frantziák magok' valamások, mind pedig más hiteles *privát* levelek szerint, a' Frantziák ez alkalmatossággal való veszteségek nem kevés, és közülök 4. 5000 ember bizonyoson megsebesíttetett és el-húllott. — A' *Piémonti* truppok vezérlője, Generál *Colli*, meg értvén a' Császári seregeknek magok vissza vonását, ő is a' maga seregét a' *Cévát* és *Mondovit* fedező posztok felé húzta vissza.

Egy *Májlandi* Nov. 29-én költ levél szerént, a' Frantziáknak azon Hónapnak 23-án, a' mi seregeinkre való ütések felől, Generál *Dévins*, a'

következendő értelmű hivatalbéli tudósítást bortsátotta: A' Frantziák 23 dikban igen nagy erővel ütvén a' napnak fel-jövetelekor a' Generál *Argenteau* alatt lévő hadi seregekre, az *Argenteau* alatt lévő seregeket, a' magokat való visszra vonásra kényszerítették, melly által a' *Sz. Peter* hegyét is hatalmok alá vévén, az Austriai seregek jobb szárnyát hátulról is meg támadták, és ugyan abban az időben támodták vala meg, az egész Császári ármádiának Frontyát is, de a' mi vitézeink azon réájok való ütéseknek leg nagyobb mérelyszéggel ellent állottanak. A' tsata egynéhány órákig le írhatatlan keménységgel tartott, mig utóljára dél felé a' *Castellaonál* lévő polztyokat a' nagy ostromlás miatt el hagyni, és minekutánna minden munitziójakat onnan el-küldettek vólna, vitézeink is magokat hátrább vonni kénytelenítettének.

Ez alatt az idő alatt pedig az ellenség, a' *Molugno*, *Sz. Jakob*, 's más több hegyeket is el-foglalván, a' mi seregeinknek nemtsak a' bal szárnyára tüzelt egész napon, hanem a' tenger felől is annak oldalára nagy ágyúkból keményen lövöldöztett vala.

Ambár az ellenség a' mi seregünk bal szárnya ostromlásában nem vólt légyen is olyan szerentsés, mint a' jobban; de a' *Loánónál* való fekvését az ármádiánknak el hagyni, és magát *Cavrazoppa* és *Pánteone* felé visszra húzni jobbnak itélvén, a' szerint is tselekedtenek.

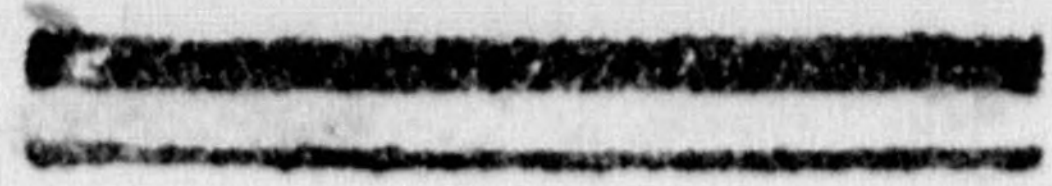
Catanosa felől 24-ben újjolag a' mi seregünk jobb szárnyára ütvén az ellenség, ekkor is vitézeink az ellenség elől jobbnak tartották magokat visszra vonni, és 25-ben a' *Vádó* és *Madona de Monte* mellett lévő polztyokat, a' hol most vagnak, el-foglalni. Mennyiből áljon az ezen alkalmatossággal esett vesztségünk, mind embereink, mind artillériáink, mind pedig egyéb munitzióinkban, azt még tudni nem lehet. Az útnak rossz vólta, és a' sűrű hegyek miatt, némelly nehéz portékáikat vitézeinknek hátra kellett hagyni.

Az ellenség vesztését is hasonlóképpen nem lehet tudni, de hogy az is nem kevésből álló, igaznak tettző dolognak láttatik lenni.

Az Olasz Országai Generál Commandónak *Acquiból* Dec. 14-én küldett tudósítása szerént, a' Nov. 23 kán esett ütközetben 756 embereink estenek el, 677 sebessített meg, kik között van Generál Majór *Ternyei* is 2750 embereink pedig rész szerint fogságba estenek, rész szerint pedig hol létek nem tudattatik. A' leg nagyobb hadifegyverek közül, mellyeket a' nagyon köves hegyeken el nem lehetett húzni, 48 rész szerint öszve rontattott, rész szerint pedig el-vezett. — A' több ki-nevezett el estek száma között vagynak, az *Alvintzi* regimentiből, zászló tartó *Ujlaki*, és a' *Reiskieből* fő Hadnagy *Kapus*.

Hadi Történetek.

A' *Bétsi* közönséges Üdv. Diarium mellé, 21-ben ezen értelmű különös tudósítás ragasztatott: Hogy a' *Pichegrü Kaiserslautern* felé való nyomulása nem igen sokáig tartott, mivel a' mint Gróf *Wurmser*, *Manheimből* Dec. 15-kén írja, minekutánna az ellenség *Tripstadtól Kaiserslautern* mellé, egészen a' mi *Galgenbergen* lévő ágyúink eleibe nyomúlt volna elő, Generál *Mészáros Tripstadt*nál, Gen. *Hocze* pedig, a' ki a' mi *Neustadt* mellett álló szélső posztjainkat vezérli vala, *Helmsteinnál* keményen meg támogták ötét. Terhes, és veszedelmekkel tellyes vólt ugyan az ellenség ellen tett próbájok annyival is inkább, mivel a' nagy számú ellenség vakmerőképpen állottvala el-lent, és a' mi seregeink, a' nem régiben tartott tsatái, és a' komor téli időkben, a' szabad égalatt való táborozások miatt, igen el bágyadva valának. De a' fennebb meg nevezett két Generálisoknak bölts rendelései, és az ő magok jó példa adásaik, el-lankadt seregeinket úgy fel tudták indítani, hogy az ellenség, nem csak az hogy egészen meg-verettetett, hanem a' mi seregeink *Schop-*

ba, Landstulba, Tripstadtba és Helmsteinba újjolag bé-szállottanak. Generál *Mészáros* a' több vitézi tselekedetein kívül, az ellenségnek egy egész bataillonját fogatta el, hogyha pedig az alatta lévők az ellenséggel gyengébben bántanak, és azt öszve vagdalni nem kívánták volna, többeket is ejthetnénk volna fogságunkban. Generál *Hocze* 1 Oberstlajtinántat, 5 más Tízteket, és ezek mellett 173 Köz embereit fogatta el az ellenségnek. A' mi seregünk vesztése ez alkalmatossággal olyan tsekély vólt, hogy a' mint Generál *Hocze* gondolja, az, a' hóltakat és meg sebesítetteteket együtt véve, 2 Tíztnéknél, és 25 embereinknél többre nem megyen. A' két Tíztek közül kapitány *Kesselics* el esett, Fő hadnagy Gróf *Wielepolszky* pedig meg sebesítettetett.

Elegyes Történetek.

Homburgból Dec. 6-án írják. Hogy az ellenségnek mintegy 4000-ből álló seregei a' *Zweibrückennél* lévő Császári kevés számú polztokra ütvén, őket onnan vissza nyomván, azokat az ellenség foglalta volna el. Az Austriai seregek, ma ugyan réá ütöttek vala az ellenségnek *Zweibrückennél* való trupjaira, de az ellenség keményen ellent álván nékiek, magokat ismét vissza húzták; Minthogy pedig a' Császári seregek alá 's fel igen sokat járkálnak, azt lehet abból gyanittani, hogy azok a' *Zweibrückennél* lévő Frantziákra ma hólnap ismét réá ütnek.

Basileából írják Dec. 9-kén: Hogy az ottan öszve gyülekezve vólt Követek, nagyobb részint immár el mentenek volna onnan, és hogy a' Prusziai Királyi Udvar Ministere, Báro *Hardenberg* Úr ő Exc. 10-ben fogna onnan ki indulni, és *Anspach* felé vissza utazni. — A' *Hessen-Casseli* titkos Tanátsos, *Waltz* úris, már egynéhány napokkal az előtt el utazott *Casselbe*, nem külömben a' *Palatinátusi* és *Württembergi* követek is. *Barthelemy* Fr. Követnek vissza hivatala felöll, még eddig sem-

mit nem lehet hallani, félő hogy ő is valamelly titkos *Intrikának* áldozattyává ne legyen, ha eddig a' nem talált volna lenni.

Az Anglusok és Frantziák között kötendő bé-kesség megszerzésére, egy Bási tudósítás szerint a' Svéciai Udvar akar közbenjáró lenni.

Generál Majór *Neuendorf*nak ő Felsége a' M. *Therésia* Commend. Keresztjét méltóztatott kegyelmesen adni.

Török Birodalom.

A' *Konstántzinpolyi* Tudósítások szerint a' Muszka udvarnak ottan lévő követje, a' *Reis-Effendivel* ösze szóllalkozván, a' Követnek *Reis-Effendi* azt vetette a' szemére; hogy a' 100000-ből álló Persáknak *Georgiába*, és más egyéb Török tartományokba való bé ütéseknek indító oka, nem más, hanem a' Muszka Udvar volna. A' Muszka Követ pedig azon panaszolt, hogy a' Porta nemcsak titkon, hanem nyilvánosságosan is készülne a' hadra az ő Udvara ellen, és hogy a' Frantzia Revolucionának is pártfogója volna, melly egymással tartott beszédekből a' nem sokára magat ki ütő háború iránt nem igen lehet kéteikedni, mellyre már a' Muszka Udvar is egészen meghatározott szándékkal vagyon, 150000 katonái a' Török széleken immár készzen is állván. A' *Krimiai* kikötő helyekben is, mindég újjabb újjabb hadakozásra való hajók készítettnek.

Magyar Ország.

Máramaros Vármegyéből. Tek. *Csebi Pogány Farkas* Urat Tek. Máramaros Vármegyének nagy érdemű első All-Ispányát, kit az urbarium behozásokor tett sok fáradságáért, még ditsőséges emlékezetű *Mária Therésia* egy arany nummismával megajándékozott vólt, a' mint a' felsőbb helyekről, jött levelek [titulussából észre véljük,

a' mostani háború alkalmatosságával tett sok érdemeiért Cs. K. Consiliáriusi titulussal ajándékozott meg Fels. Urunk.

Minémű érzékenységgel viseltessék ezen Tek. Vármegye a' Fels. Király dolgainak elő mozdíttására, meg lehet abból itélni, hogy midőn meg értenék azt ezen megyének tisztjei, hogy a' jövő háborúra még fél millio mérő zabra volna az armádiának szüksége, nem azon vetélkedtek, ha adjanak é, vagy nem? hanem azon nemesi érzékenységből önként adandó segedelmet, leg jobban lábön mimódon szedhessék fel. Meg is egygyeztek mindjárt abban, hogy a' Szolga-birák jelentsek meg a' nemeseknek mindenütt, és a' mit öszve szerezhetnek, azt a' Szigeten, és Hufzton lévő magazinumokba szállítsák-bé.

Szathmár Vármegyéből Nov. 28 ikán. Ezen hónapnak eleje olly irgalmatlanúl köszönt bé hozzánk a' téllal, hogy már szinte kétségbe estünk, öszve vetvén debegésünket a' tavalyi Országostélnék emlékezetével, de már most alább alább hagyott a' hideg, és úgy láttyuk, hogy köz beszéd szerént meg vetett volna a' tél.

Különös történet. Egy bizonyos embernek tselédje illy tsudálatosan járt: le fekszik estve a' tűz mellett lévő padra, vagy lótzára, a' mint magavallya; történik pedig, hogy a' midőn gazdája a' a' szomszédtságból haza ment volna, mint egy darab fa a' tűz előttaláltatott, és ha még tovább oda késett volna gazdája, a' szolga feje elégett volna, kit is onnan ki ragadván a' gazdája, úgy eszmélődött fel a' szolga, a' ki addig fájdalmait tellyességgel nem érzette. Ebben az a' tsudára való dolog, hogy a' legény sem nem nehéz nyavalyás, sem pedig egyéb járaván baja nem tapasztalatik, ezen kívül hogy egynéhány krajtzárt ellopott egy bizonyos asszonytól, a' ki ötet keményen meg fenyegette.

T u d ó s í t á s.

Erdélyben, *Kolosvárat*, illyen tzimű Magyar könyv szabadult ki a' sajtó alól: *Az emberi érte-*

lemnek természeti *Históriája*, vagy olyan *Filozofiai*
visgálás, a' melly az emberi elmék tulajdonságai-
 nak külömbsegeket, és azoknak, a' tapasztaláson
 fundált okait elő adja. Irta vólt Flögel Károly
 Fridrik német nyelven, most pedig magyar nyelv-
 re fordította, 's szükséges jegyzésekkel és magya-
 rázatokkal, a' *Filozofiai elmélkedésekben*, 's egyéb'
 tudományokban gyakorolatlanabb magyar Olvasók
 kedvéért világosította, Tsernátoni V. Sámuel a'
 M. Vásárhelyi Ref. Kol. Philos. et Mathes. tanító
 Professora Kolosv. Nyomt. a' Ref. Koll. betüivel
 1795. eszt. Ezen munkában szorgalmatos és fun-
 damentomos visgálódások által felkerestetnek az
 emberi értelemnek szerző okai, hogy t. i. vagy
 különösen, vagy más társ okokkal együtt (mely-
 lyeket többnyire egyben kell kötni) mik légyenek
 azok, a' mik, az emberi értelmet vagy egészen
 formályák, vagy leg alább a' magok részekről
 nagy segítséget adnak, annak ki-formáltatására;
 a' melly okok és kútfők, főképpen kilentz számra
 mennek, a' honnan az egész munka kilentz szaka-
 szokra osztatik, u. m. I. *Az emberi értelemnek kut-*
fejeiről vagy okairól közönségesen. II. *különösen.*
A' 'Seniről (genie) vagy az embernek maga belső
hajlondósága szerént való dolgokban, különös mély
bé-látású elméje tulajdonságáról. III. *A' Klimáról,*
vagy a' Tartománynak fekvéséről, IV. *Az ember*
életének külömböző idejéről (ætas). V. *Az emberi*
testről. VI. *A' nyelvről, vagy nemzeti beszédvől.*
 VII. *Az életbéli szükségéről.* VIII. *Valamelly Or-*
szág belső állapottyáról, 's igazgatás formájáról.
 IX. *A' neveltetésről.* Ezen fővebb kilentz szaka-
 szokban elő számlált kútfők, és szerző okok, meny-
 nyit szolgáljanak az emberi értelem formáltatá-
 sára, magából a' könyvből tsalhatatlanúl meg-
 tettzik; ki nem maradnak ebből azon akadékok
 is, mellyek az értelmet a' magok munkásságok-
 ban gátolják, vagy a' tudományok' és tilztessé-
 ges mesterségek' hanyatlásokat okozzák. Mind
 közönségesen véve a' *Tudományok' Históriájának,*
 mind pedig a' *Filozofiának,* vagy *Világi böltses-*

ségnek, 's más tisztességes mesterségek' Históriájoknak, a' javából és szépiből rövideden sok vagyont bé foglaltatva; nem külömben a' Természeti Históriából is halznos világosítások vagynak, a' tündöklő hirt és ditsőséget érdemlett fő emberekkel, nagy Tudósokkal, és újj dolgokat fel talált nemes lelkekkel egyetemben. Az Iró, a' természet vizsgálóknak módjokat akarta e' könyvben szorossan meg tartani, hogy t. i. az embert, magát szemlélye, vagy más hiteles bizonyság tévők által (milyenek más Históriák mellett az egész föld golyóbissát szemesen körül járt, régibb és újjabb nagy utazóknak hiteles tudóssitásaik) szemléltesse, és ezeken a' fundamentomokon, a' józan Filozofiai elmélkedések lámpássát mindenkor kezében tartván, kívánta fel építeni az emberi értelem természeti Históriáját. Maga a' Göttingai híres Filozofus, rendszerént való közönséges Tanító és Udvari Tanátsos *Feder* úr is, a' magától készítettett ilyen tzimű német munkájának, *Az emberi akaratról való vizsgálódások*. II. darabja nagy olvasást mutató Elöl-járó beszédében meg vallya, hogy ezen, *Flögel*' emberi értelemnek Históriája, szükséges tanúságokkal igen bővölködő. A' Magyar Fordítottó, a' könyv lapjainak allyain minémű jegyzéseket, és úgy kívánván a' dolog, bővebb magyarázatokat tett, mind a' Filozofia, vagy Világi böltsesség külömböző részeiből és Históriájából, mind pedig a' Tudományok' közönséges Históriájából (e históriâ litterariâ); úgy a' polgári, sőt a' dolognak értelme meg kívánván, a' Természeti Históriából is, azt a' nagy érdemű Olvasó, magából a' meg fordított könyvből által láthattya; a' melly magyarázatok ingyen sem a' Fő Tudósokért hanem a' jó izlésű, és az olvasást ugyan szerető, de még az e' féle fellyebb emelkedett gondolatokkal tellyes tárgyokban gyakorlatlanabb Olvasók kedvekért tétettettek. Ezen könyvnek az árra 1 Rforint, és találtatik a' Fordítónál Maros Vásárhelyen.